

РЕШЕНИЕ

**на Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства
за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на
професионално направление 2.1 Филология от област на висше образование 2. Хуманитарни
науки на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“**

1. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА:

Процедурата е открита от Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства на 31.05.2017 г. (Протокол № 8) по искане на висшето училище (вх.№ 321/30.05.2017).

На заседание, проведено на 25.04.2018 г. (Протокол №5), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на Комисията приеха доклада на експертната група, утвърдена с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 07.12.2017 г. (Протокол № 27).

Експертната група извърши проверка на оценяваната институция в периода от 14.03.2018 г. до 16.03.2018 г.

При предходната акредитация са дадени 5 препоръки, от които по 4 има съществено изпълнение, а 1 е изпълнена частично.

2. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5¹:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма“:

Обучението на студентите в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ по специалност Българска филология в Университет "Проф. д-р Асен Златаров" е в съответствие със Закона за висшето образование, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование, Правилник за устройството и дейността на университета и действаща университетска Система за оценяване и поддържане на качеството на обучение, която има за цел създаване на условия за осигуряване, поддържане и повишаване на качеството на обучението, за запазване на постигнатите резултати и последващо развитие на получилите бакалавърска и магистърска степен. Нейната ефективност се оценява, като се използват индикатори на входа, индикатори за начина на провеждане на учебния процес и индикатори на изхода: оценки, получени при дипломиране, продуктивност на специалността, заетост и удовлетвореност на завършилите студенти. За периода 2014–2017 г. Комисията по качеството и нейните подкомисии са работили интензивно, като резултатът е подобрене на качеството на образователните дейности.

Налице са също различни други документи – правилници, процедури, инструкции и пр.,

¹Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

свързани с разнообразните аспекти на университетския живот – процес на обучение, научноизследователска дейност и т.н.

Констатации за изпълнение на критерий 1.2. „Управление на качеството на образованието“

Акцентираща се върху факти, обстоятелства и начин, по който ВУ изпълнява критерий 1.2. в съответствие с /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 4/

Действащата в Университет "Проф. д-р Асен Златаров" Система за оценяване и поддържане на качеството на обучение е добре организирана. Тя третира технологията и методиката на разработка на учебните планове и програми и тяхното актуализиране. От съществено значение е съобразяването на учебната документация с мисията и целите на университета да поддържа високо ниво на образованието в отдалечен от столицата район, което е свързано и с осигуряване на качествени учителски кадри по български език и литература за местните училища.

Заслужава да се отбележи, че Факултетът по обществени науки, където се числи Катедрата по български език и литература, организира ежегодни езикови курсове по английски език за повишаване езиковата компетентност на преподавателите и студентите. Това позволява на по-голям брой студенти и преподаватели да вземат участие в програмата Еразъм+, да се включат в международни научни конференции извън страната и да публикуват в международни списания на английски език. Все още обаче броят на участници, пътували по Еразъм+, е малък.

Публично достъпен е Етичният кодекс на университет „Проф. д-р Асен Златаров“, приет и утвърден на 21.12.2009 г., с който се регламентират академичните отношения, принципите на лично и професионално поведение в рамките на университета. Контролът върху спазването на етичните правила се извършва от *Комисия по етика*, създадена през м. септември 2010 г. От 2016 г. действа и Правилник за закрила и използване на интелектуалната собственост. В същото време няма практиката да се използват системи за откриване на плагиат от типа на *Advego plagiatus* и подобни. С наличните средства не са установени случаи за плагиатстване на преподаватели от академичния състав на катедра БЕЛ в техни публикации.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1.в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „ВУ извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни“:

В университета „Проф. д-р Асен Златаров“ са разработени стандарти и вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции, форми на контрол) за изготвяне на учебната документация. Учебният план в професионалното направление и учебните програми съответстват на институционалните стандарти и формалните изисквания на кредитната система. Структурата на учебните планове по Българска филология включва задължителни, избираеми и факултативни дисциплини, които отговарят на законовото изискване за съотношение на часовете за аудиторна (не повече от 50%) и извън аудиторна заетост. Квалификационните характеристики на бакалавърската и магистърската степен съдържат описание на резултатите от обучението, професионалния профил на завършилите, професионалната квалификация, анотация и сфери на реализация. В предлаганата магистърска програма „Език, литература, образование“ обаче е необходимо уточняване на названията на някои дисциплини, а също така и следването на по-ясна стратегия за придобивани знания, за да се получи обединяващ център между отделните курсове.

В професионалното направление са установени системни отношения с РИО Бургас и държавни и частни училища в града, в които се провежда педагогическата практика на студентите. Има изградени връзки и с общинската администрация, издателства, културни

институции и др. С тяхна помощ се актуализират и другите основни части от бакалавърска и магистърска програма.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1.в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 /1-10/: „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление“:

За постигане на високи резултати при обучението на студентите в специалност „Българска филология“ документацията ѝ непрекъснато се оценява и обновява, като същевременно ефективно се прилагат много съвременни индивидуални и колективни форми на обучение. Съществуват критерии за обективно оценяване на знанията на студентите. Следи се за новости както в сродните звена, така и в съответните направления в страната и чужбина. Поддържа се и електронна база данни за събитията, които са част от или съпътстват учебния процес. Добре развита е тюторната система, чрез която отговорниците за отделните курсове периодично организират срещи със студентите и ги информират за актуални дейности, свързани с обучението им. Студентите посрещат с интерес редица извънаудиторни инициативи по съвременна българска литература и по диалектология: теренни проучвания, посещения на къщи музеи, участия в литературни вечери и конкурси и така нататък. Трябва да се подчертае също насърчаването на студентите към публикационна активност, в резултат на което са отпечатани три сборника със студентски доклади, които разглеждат актуални проблеми на съвременния български книжовен език и отношението с медиите.

Катедрата по български език и литература наблюдава и контролира ефективността на дейностите, свързани с качеството на образователния процес. Със студентите се провеждат различни анкети, чрез които се проверява преподавателската работа през семестъра, както и отношението към изучаваните през семестъра дисциплини. Обобщеното мнение на студентите показва удовлетворение от организацията на учебния процес, силна мотивация за включване в бакалавърската и в магистърската степен на обучение.

Разработени са процедури за жалби и оплаквания на студентите, но за отчитания 5-годишен период няма постъпила жалба от тях.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1. „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане“

Университет "Проф. д-р Асен Златаров" дава детайлна информация за всички етапи от „жизнения цикъл“ на студента в специалност Българска филология – прием, изпити, форми на изпитване, възможности за развитие в рамките на и извън университета, процес на дипломиране, признаване на получената бакалавърска или магистърска диплома. Тази информация е отразена както на сайта, така и в справочника на Университета. Правилникът за признаване на придобито висше образование е основа за създаване и на правила за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина, свързани с мобилността на студентите в рамките на договорни взаимоотношения с чуждестранни висши училища и европейските програми за образование, обучение, младежки проекти и спорт. От сключените договори обаче се възползват малко студенти. В периода 2012-2016 г. изходяща Еразъм мобилност са осъществили двама студенти, като при проверката студентите подчертават, че не проявяват интерес към програма Еразъм, въпреки че са запознати с възможностите, които тя им предлага.

Въпреки че се изпълва заявеният прием, може да се използва по-добра организация за привличане на студенти, особено на тези с чуждо гражданство, живеещи на територията на морските общини. Към момента не е създадена и система, която да регистрира дейността на завършилите специалността Българска филология. Изказана е увереност, че такава система предстои да бъде разработена.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1. „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление“:

Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ подбира преподавателския си състав според изискванията на ЗРАСРБ и „Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, приет на 17 Март 2011 и изменен и допълнен на 14.12.2017 г. Разработени са процедури за развитие на академичния състав: организация за обявяване на конкурси и документи и срокове за участие в процедура, минимални изисквания за заемане на съответната преподавателска длъжност и научна степен. В катедра „Български език и литература“ до края на 2016 г. в направление 2.1 Филология работят на основен трудов договор 19 преподаватели, от които 4 професори, 9 доценти, 3 главни асистенти доктори, 2 асистенти и 1 старши преподавател. От тях с доказана научна компетентност са 16 преподаватели. Това представлява 84,2% преподавателски състав със съответстваща на водените дисциплини квалификация. 13 от 19 са хабилитираните преподаватели, което е 68,4 процента. В обучението на студентите участват и също преподаватели на катедрите „История и философия“ и „Педагогика и методика на обучението“, към Факултета по обществени науки, „Компютърни и информационни технологии“ към Факултета по технически науки, от Департамента по езиково обучение и от Колежа по туризъм към Университет „Проф. д-р Асен Златаров“.

Приет е правилник за атестиране на академичния състав с описание на процедурата и критериите за оценка на дейностите на преподавателите: учебна, научна и административна. За периода на акредитация са атестирани всички преподаватели в катедрата, като атестациите са положителни. Създадени са условия за международна мобилност на преподавателите.

Констатации за изпълнение на критерий 5.2. „Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея“

Университетът „Проф. д-р Асен Златаров“ има *Правилник за организиране, провеждане и реализиране на научноизследователска дейност*, който е съобразен с нормативните документи на МОН, Националната стратегия за научни изследвания, Стратегия за развитие на Университета и неговите основни звена и Стратегия за развитие на научните изследвания, която регламентира участието на преподавателите и студентите в научноизследователската дейност: организация, финансиране, отчет и контрол. През периода 2012-2016 година са осъществени 28 на брой университетски, национални и международни проекта, в които активно са участвали студенти и преподаватели от професионалното направление.

Научноизследователската дейност и публикационна активност на 19-те преподаватели на ОТД, осигуряващи обучението по специалността *Българска филология*, е добра (общ брой на публикациите 412), но ЕГ е констатирала липса на данни за публикации с импакт фактор или импакт ранг. Голяма част от публикациите са в сборници или годишници, а не в реферирани списания.

Във Факултета за обществени науки от 2011 година ежегодно се организира студентска конференция, която има филологическа секция, но въпреки подобрението в научноизследователската дейност на студентите в сравнение с предходната акредитация като цяло студентските публикации и участия в научни форуми са малко.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1. в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 /1-10/: „Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова“:

Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ притежава необходимата материално-техническа

база за обучението на студенти от специалност „Българска филология“. Наред с класическите аудитории на разположение на студентите са 14 специализирани кабинета, които включват 138 компютърни системи с инсталиран софтуер и internet. В периода 2009-2010 г. в университета е изградена компютърна зала за незрящи, ползвана и от студенти по направление 2.1 Филология.

Централната библиотека и факултетна библиотека към Факултета по обществени науки осигуряват част от учебните книжни ресурси за студентите. Те използват и Регионалната библиотека “Пейо Яворов” в Бургас. Обогащването на библиотечния фонд става по линията на междубиблиотечния обмен, чрез периодично закупуване на книги (включително по проекти), както и благодарение на дарения. Общият брой на книгите, постъпили в библиотеката на ФОН в периода 2012 – 2016 година е 690 тома. Има издадени книги от творческа работилница на преподаватели и студенти. Като цяло обаче библиотечната база се нуждае от допълнително развитие, тъй като на срещата с ЕГ студентите се изразили пожелание за дообогатяване на университетската и факултетната библиотека и за преодоляване на дефицита на определени учебни помагала.

Книги, статии, реферати и др. се получават и чрез on-line базите на ISI Web of Knowledge, SCOPUS, EBSCO, Embase, Scisearch, SPRINGER.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите:

В Университета "Проф. д-р Асен Златаров" е създадена система за управление на информацията, която е свързана с разнообразни аспекти на обучението по професионалното направление, както и за последващата реализация на завършилите. Има практика както за провеждане на разнообразни анкети, така и за периодично обсъждане със студенти на управлението и качеството на образование. Проследяването на реализацията на завършилите обучението си студенти във Факултета по обществени науки става чрез Центъра за кариерно развитие. В ход е изграждането на система „АЛУМНИ“ за възпитаниците на факултета, но все още няма документирана такава.

Катедра „Български език и литература“ разполага с периодично актуализираща се база данни върху съдържанието на близки специалности в професионално направление 2.1 *Филология*. С цел поддържане на ниво на конкурентоспособност се провежда анализ на учебните планове в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ на водещите български университети, както и университета „Лоранд Йотвощ“, Унгария.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1. Институциите публикуват ясна, точна, обективна и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление:

Информационната политика на Университета "Проф. д-р Асен Златаров" се реализира чрез WEB страница, базирана на интерактивна платформа. В нея на видно място са публикувани и са на разположение на студентите от БУ, включително на тези от професионално направление 2.1 *Филология*, необходимите нормативни документи, както и справочни издания. Публикуван е и пътеводител на студента. При срещата си със студентите ЕГ е установила удовлетвореност от достъпа, количеството и качеството подавана информация. В същото време централната страница на университета не създава впечатление за много богата по отношение на направление 2.1 *Филология*. Липсва електронна система, през която студентите да проверяват студентското си състояние – оценки от изпити, получени кредити, записани избираеми курсове и т.н. Особено полезна е страницата на Студентския съвет на БУ, където съществува обширна информация по всички въпроси, които вълнуват студентите – социално-битови, стипендии, конференции, игри, инициативи, проучване на студентското мнение. Издава се и „Студентски вестник“.

Осъществяват се плодотворни контакти с външни институции като Община Бургас, различни национални и регионални медии, музеи, други университети, като изявите, свързани с популяризиране на изследователската активност и научна продукция на преподавателите и студентите, получават широк обществен отзвук.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1. Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление:

За поддържането на съвременно ниво на образователния процес, адекватно на новите образователни и научни приоритети, БУ осигурява регулярен мониторинг на начините на протичане на учебния процес и на цялата учебна документация, като за специалност Българска филология в степените „бакалавър“ и „магистър“ по обективни причини тя се сравнява предимно с използваната във водещите български университети. Параметрите на учебна документация са отразени в университетски документи като *Правилник за учебната дейност, Система за оценяване и поддържане на качеството на обучение, Стандарт за учебна документация*, утвърден на заседание на Академичния съвет, протокол № 20 от 20.09. 2016 г. Документите на обучаемите, както и документацията на програмите са непрекъснато достъпни за проверка от всички оторизирани лица. Периодичен мониторинг се извършва и върху степента на успеваемост на студентите

След всяка завършила проверка резултатите от нея се анализират и се набелязват мерки за отстраняване на констатираните слабости.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1. Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление:

Университет "Проф. д-р Асен Златаров" и неговите звена осъществяват планирани дейности за самооценяване на учебните програми по професионалното направление, което е достатъчно добре документирано. Освен периодичното вътрешно оценяване от университетската и факултетска система по качеството, професионалното направление е оценявано от НАОА и САНК. Във връзка с това във ФОН на БУ се полагат усилия за поддържане на конкурентоспособността на професионално направление 2.1. *Филология* чрез обновяване на учебното съдържание, ориентирането му към актуалните проблеми на обществото, подобряване качеството на предлаганото образование.

Практика за учебния процес на студентите по Българска филология е каненето на преподаватели от други ВУ в страната, както и потребители, които също дават своите препоръки за усъвършенстване на обучението в тази сравнително млада специалност (открита е през 2008/2009 г.).

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено на **16.05.2018 г. (Протокол №.6)**, на основание чл.88а, ал.5, т.1 от ЗВО и чл. 38, ал.2 от ПДНАОА, членовете на Постоянната комисия гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на докторски програми по десетобалната система, в съответствие с чл. 79 (1) на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА "Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти", Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства взе следното

РЕШЕНИЕ:

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 2.1. Филология от

област на висше образование 2. Хуманитарни науки на Университет "Проф. д-р Асен Златаров", на основание обща оценка: 8.50 (осем цяло и петдесет стотни).

за ОКС "бакалавър":

„Българска филология“ – редовна форма на обучение;

за ОКС "магистър":

„Език, литература, образование“ – редовна форма на обучение.

2. Срокът на валидност на акредитацията е ПЕТ години, в съответствие с чл.79, ал.4 от ЗВО.

Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства формулира следните препоръки:

1. Да се реструктурира учебният план на магистърската програма и да се прецизират дисциплините, заложи в него, така че да има център и ясен тематичен фокус.

Срок: учебната 2019 – 2020 г.

2. Да се повиши публикационната активност на студентите.

Срок: учебната 2019 – 2020 г.

3. Да се повишат публикациите на преподавателите в реферирани списания, разпознаваеми международни бази данни, вкл. ЕРИХ +, Scopus и Web of science.

Срок: учебната 2019 – 2020 г.

4. Да се увеличи мобилността на студентите по различни международни програми, вкл. Еразъм+.

Срок: учебната 2018 – 2019 г.

5. Да се увеличава системно библиотечният фонд и да се подобри компютърната база.

Срок: учебната Постоянен.

Общата словесна оценка в съответствие с получената числова е: съществено съответствие.

Председател на ПКХНИ:

(проф. Людмил Христов)